

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor	Correspondențele se adresează redacțiunii
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane	Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150	„FOAIA DIECESANĂ“
„ „ „ pe 1/2 an 5 „	de cuvinte 6 cor. până la 200 de cuvinte 8 cor.	iară banii de prenumerațiune și inserțiunile la
„ România și străinătate pe an 14 franci	de aci în sus 10 coroane	ADMINISTRAȚIA
„ „ „ pe 1/2 an 7 „		Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș

La începutul anului

— Omilie —

Iată se sfârșî și trecu și anul 1902, cum se sfârșesc și trec toate pe acest pământ; el nu mai este. Multora din noi li-a lăsat anul acesta o amintire tristă și dureroasă, care nu va putea fi dată uitării nici după multe zecimi de ani, perzând unul pe scumpul său tată, altu' pe scumpa sa mamă; unul pe iubița sa soție, alta pe iubitul ei soț; unul pe unicul său fiu, altul pe unica sa fiică iubită rămânând astfel lipsiți de o bucurie, de o mângăiere pămîntească. Afară de aceste lovituri grele, ni-a adus anul acesta tuturor fără osebire încă o pierdere. Șciți, care este aceea? Ni-a răpit și scurtat fiecăruia din viață 365 de zile, ce le-a dus cu sine în marea vecinicie, și ne-a împins mai aproape de ușa mormântului, care mai curînd ori mai târziu va trebui să ne înghită trupesce și pe noi. Această pierdere, această scurtare ni-o aduce altcum fiecare an, ba chiar fiecare zi, fiecare oară; de aceea un filosof din vechime fiind întreat: Ce lucră, ce face? răspuse: »Mor mereu, mor încet«.

Iată am ajuns însă iarăș cu viața la pragul unui an nou, a anului 1903. Pentru aceasta să mulțămim lui Dumnezeu. Dar întrînd în noul an, oare ce fel de gândiri, ce fel de simțiri ar trebui să deșteptăm în mintea și inima noastră? Să ne aducem aminte de următoarea frumoasă asemănare (Luca 13, 6—10) a Mântuitoriului nostru Isus Cristos:

Un om oare care avea un smochin sădit în viaa sa. Și a venit căutând rod în el și n'a aflat. Atunci a zis către vierii; »Iată trei ani sunt, de când vin căutând rod în smochinul acesta și nu aflu. Taie-l; pentru-ce lași să ocupe pământul în zădar?« Iar vieriiul răspunzînd zice lui: »Doamne! mai lasă-l și anul acesta până îl voi săpa împrejur

și voi pune gunoii. Și de va rodi, bine, de nu, îl voi tăia în anul viitoriu«.

Și șciți pentru ce cred eu, că această asemănare evanghelică este potrivită acuma? Pentru aceea, fiind că ea ne atinge, ne privesce pe noi creștinii, cari suntem înțeleși acolo sub numele smochinului. Să cercăm dar înțelesul acestei asemănări și aflîndu-l să-l aplicăm la viața noastră.

Mântuitoriul nostru Isus Cristos începe așa: »*Un om oare care avea un smochin sădit în viaa sa*«. Oare cine credeți, iubiților, să fie omul acela? Fără îndoială acel om nu este altul decât Dumnezeu. Bine, dar oare Dumnezeu se ocupă cu sădirea viei? veți întreba voi. Nu iubiților, sub cuvîntul viei este a se înțelege aici biserica care a întemeiat-o Dumnezeu prin Fiul său — Domnul nostru Isus Cristos. Sub cuvîntul „biserica“ să nu înțelegeți aci casa cea de rugăciune, ci societatea, comunitatea creștinilor, cari cred în Cristos. Aceasta o numesc ss. apostoli „biserica“, precum chiar s. apostol Pavel scrie către Corinteni zicînd: »*Închină-se voaue bisericile Asiei*« (I Corint. 18, 19), unde el înțelege comunitățile creștine din Asia-mică. Cumcă Dumnezeu în s. Scriptură numesc biserica de multe ori viei, dovedesc cuvintele, cu cari Dumnezeu prin gura prorocului Ieremia (2, 21) se plînge despre poporul lui Israel zicînd: »*Te-am sădit ca pe o vie aleasă (nobilă) și tu te-ai făcut străină (selbatică)*«, dar mai dovedesc aceasta și cuvintele psalmistului, cu care biserica noastră se roagă zicînd: »*Doamne! caută din cer și vezi și cercetează viaa aceasta, care a sădit-o dreapta ta*«.

Dar ce are să însemne oare smochinul sădit în viei? Acela înseamnă pe creștinii, pe cari Dumnezeu i-a udat cu apă s. botez și i-a așezat în biserica sa, ca să crească și rodească făcînd faptele iubirei creștinesci și peste tot împlinind voia lui Dumnezeu. Vedeți dar, că

domnul viei este Dumnezeu, viaa este biserica, iar smochinii din vie sunt creștinii din biserică.

Dar să auzim, ce zice mai departe Mântuitorul Cristos: »*Și a venit căutând rod în el și n'a aflat*«. Vedeti, iubitorilor, cum se intereseaza Dumnezeu de biserica sa, cum vine să caute rodul, ce așteaptă dela fiii bisericii — dela creștini! Și cum ar fi să nu vină? Căci cât a luerat, cât a asudat, ce n'a pățimit, ce n'a suferit Fiul său, Domnul nostru Isus Cristos, până-ce a întemeiat viaa aceasta frumoasă, adecă biserica, până-ce a sădit acei smochini nobili, adecă pe creștini? Cu voia părintelui cerește a trebuit să sufere chiar moartea cea mai rușinoasă cu spânzurare pe lemnul crucii; apoi n'a încetat nici după aceea și nu încetă nici astăzi a reînvi neîntrerupt această vie, adecă biserica — cu smochini tineri, adecă cu creștini noi prin taina sântului botez; a spăla și curăți de păcate pe acești creștini prin taina pocăinței; a-i hrăni și adăpa cu sântul său trup și sânge, va să zică a-i sfinți prin taina sântei cuminecături; a-i conduce pururea prin cuvântul său, predicat de preoți, pe calea vieții, ca să nu se împedee și cadă ș. a. De aceea are dreptate Dumnezeu să vină și să cerceteze viaa, adecă biserica sa, ca să se convingă, că oare află în smochini, adecă în în creștini, rodul, ce așteaptă. Și dacă după atâta căutare și îngrijire, după atâta trudă și cheltuială, Dumnezeu totuș nu găsește, când vine, rodul așteptat în smochinii din vie, adecă în fiii bisericii, nici după o așteptare de mai mulți ani, o! atunci înțelegem de ce se superă și dă o poruncă atât de înfricoșată.

Ce fel de poruncă? Să ascultăm numai ce zice Domnul Cristos mai departe:

Atunci a zis către vierii: Iată trei ani sunt de când vin căutând rod în smochinul acesta și nu aflu! Taie-l, pentru ce lași să ocube pământul în zădar«. Vedeti, ce poruncă înfricoșată dă! Nimic mai firesc, decât ca acei smochini neroditori să se scoată ori să se taie din vie și să se ardă; adecă acei creștini stărpi și nefolositori să se scoată din biserica lui, ca să facă loc altora mai buni și să nu strice și împedee și pe ceilalți creștini buni și ascultători a împlini voia lui Dumnezeu și să-și cruțe acum cheltuiala și osteneala, ce trebuie s'o mai aibă cu ei, ei ca pe nisce fii neascultători să-i arunce alături cu deavolul în focul nestins al gheenei spre învățatură celorlalți. — Și totuș Dumnezeu, care îndelung rabdă așteptând întoarcere și pocăința, la rugăciunea servilor săi credincioși își trage înderept porunca înfricoșată și nu face așa. Dar cum? Ascultați mai departe, ce zice Domnul Cristos:

Iară vierii răspunzând zice lui: »Doamne! mai lasă-l și în anul acesta până îl voi săpa împrejur și-i voi pune gunoii. Și de va rodi, bine; de nu,

il voi tăia în anul viitoriu«. — Oare cine să fie, iubitorilor, vieriiul acela, care se roagă așa doios și promite o îngrijire atât de mare din parte-i pentru smochin? Este fără îndoială preotul bisericii, așezat de Dumnezeu prin puterea episcopescă, ca să păstorească turma lui Cristos. Preotul se și roagă tot de una pentru turma sa, carea este o parte din biserică, ba și pentru singuraticii ei fii. Așa dar el se roagă și pentru smochinul neroditoriu din vie, adecă pentru creștinii neascultători din biserică, ca să-i mai lase un an în viață până-ce el îi va săpa împrejur și le va pune gunoii, adecă până-ce va încerca serios să-i cheme și tragă la pocăința, îndreptare și la fapte evanghelice prin predicarea cuvântului lui Dumnezeu, sperând că în chipul acesta doară se vor întoarce, se vor pocăi și se vor îndrepta spre a rodi. Așa preotul se roagă de Dumnezeu, că el să nu scoată din biserica celor vii pe creștini neascultători și nepăsători, să nu le stingă viața, căci atunci vor fi perduți pe vecie. Și Dumnezeu, care rabdă îndelung, așteptând întoarcere și pocăința îl ascultă și le mai lungese viața. — Iată esplicarea, iată înțelesul, ce îl are asemănarea frumoasă, ce Mântuitorul nostru Isus Cristos o folosi în pilda sa.

Din esplicarea aceasta ați văzut, că fiecare creștin este așezat de Dumnezeu prin s. botez în biserică înlocuind pre-cum un pom nobil este sădit în vie, ca să aducă rod. Dar ce fel de rod? Ne spune s. apostol Pavel în epistola către Galateni (5, 22—23), unde scrie: »*Roda duhului este: dragostea, bucuria, pacea, îndehungurăbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrinarea poftelor*« și — adaug eu — toate faptele, care resar din aceste virtuți creștinesci.

Noi încă suntem creștini și prin urmare și la noi vine Dumnezeu, ca să caute rodul, cu care să i-se răsplătească îngrijirea și cautarea sa, truda și cheltuiala sa. Dar ian spuneți-mi: Oare afla-va Dumnezeu la noi în anul acesta rodul, ce așteapta? Ian căutați numai, cum umple Dumnezeu în tot anul câmpurile noastre cu seceriș mănos și îmbelșugat; cum ne sporesce vitele noastre; cum ne dă pânea de toate zilele și îmbrăcăminte; cum ne binecuvântă cu familie; cum ne conduce prin cuvântul evangheliei, predicat de preoți; cum ne primesce în sinul bisericii prin taina sântului botez, scăpându-ne aci ca și pe Noe în corabie de potop; cum ne curăță de păcate prin taina pocăinței; cum ne sfințește prin taina st. cuminecături, aducându-ne în legătură cu Dumnezeu; cum el cu un cuvânt întrebuintează toate mijloacele pentru fericirea noastră. Și după atâtea dovezi de iubire, afla-va el la noi rodul, ce cu dor caută? »Fiule«, zice Dumnezeu către fiecare din noi,

„eu nu cer dela tine ce este preste puterea ta; eu cer numai fapte bune, cari stau în puterea ta. Vezi că eu am făcut și fac pentru tine toate; făcut-ai și tu tot, ce poți pentru mine? Făcut-ai, ca roada duhului, adică: dragostea, bucuria, pacea, răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețele, înfrinarea pofțelor — cum zice apostolul Pavel — să te împodobească ca nisee mărgăritare prețioase și să te facă a străluci în biserica mea alinând multe dureri, ștergând multe lacrimi și îndulcind multe vieți? Ori ai semănat în tot locul între filii bisericii mele ura, dușmănia, pisma, gâlceava, sumeția, nedreptatea, răpirea, necredința și neînfrânarea, cari ca nisee buruieni selbatice, rele îmi umplu și îmi pustiesc viaa adică biserica mea deșteptând numai dureri, provocând lacrimi și amărind vieți omenesci?“ Ce vom răspunde la aceasta, iubii mei frați? Putea-vom arăta rodirile, ce așteaptă Domnul dela noi? Putea-ne-vom numi noi smochini roditori, ori neroditori, ca cel din evanghelie? Eu nu vreau să răspund. Întrebe fiecare din voi inima sa, cerce fiecare conștiința sa, judece-se tot natul pe sine înaintea lui Dumnezeu, și va afla, că oare găsește Dumnezeu în el rodul, ce caută, ori nu? Domnul Cristos zicea către Apostoli: »Adevăr« zic voaue: »Unul din voi mă va vinde.« iar apostolii întrebau întristați: »Nu cumva sunt eu, Doamne?« (Mat. 26, 21—22) Așa pare că zice și astăzi Dumnezeu către voi: „Fiilor! unii din voi sunt smochini neroditori, că nu este rod în ei“. Și unul fie-care din voi să întrebe întristat: „Doamne! nu cumva sunt eu?“ Și atunci împreună cu vieriul, adică cu preotul să ne rugăm lui Dumnezeu așa: „Doamne, mulți ani sunt, de când vini să cauți rod în noi și nu afli; și totuș îndelungă răbdarea ta ne-a lăsat să mai ocupăm pământul, să mai cuprindem loc în viaa, în biserica ta, în societatea creștinească așteptând rod dela noi. Doamne! precum ne-ai lăsat anii trecuți, mai lasă-ne cu aceeaș îndelungă răbdare și anul acesta, ca să ne curățim de burueni, care sunt păcatele, să ne săpăm împrejur și să ne punem gunoiu, ceea ce este participarea deasă la rugăciunea publică și ascultarea diligentă a cuvântului dumnezeesc, ce direge pe om sufleteșco și îl face să rodească: dragostea, pacea, iertarea, dreptatea, și toate faptele, ce isvoresc de aci și venind anul viitoriu îți vom arăta rodirile acestea însutit, precum merită îngrijirea ta“. — De veți face așa atunci și eu cutez să vă poftesc dela bunul Dumnezeu, iubiiților, la mici și mari, tineri și bătrâni, bărbați și femei — an nou fericit! Amin.

Aron Bartolomeiu
paroh

Colinda

(Fine)

Drept aceste *Turca* (Turca), *Bresaia*, *Cerbuțul* și *Văsilca* nu sunt alta, decât o dramatică reprezentare ori propunere a soarelui personificat ca Zeu în precurgerea sa prin zodiac, când la Crăciun ori la anul nou iară reinvie și sub forma zodiei respective reîncepe anul și când se serbează: *Dies natalis solis invicti*: adică: ziua nasterii soarelui neînvinș. *Văsilca* este *Ἰupiter βασιλεὺς*, care stă în capul anului (chiar Santul Vășile, Săn-Vășii creștin). *Bresaia* este *Bachus brisăus*, un alt zeu de soare; crescătoarea și lăptătoarea lui a fost ziua *Briseis* (Brisa, Hippodamia). Și purtarea necuviinșoasă (lascivă) a *Bresaiei* noastre adevăresco de cultul lui *Bachus*. *Cerbuțul*, precum se propune în Bănat și în părțile Hațegului din Transilvania, este chiar „*Cervulus*“ din evul de mijloc, despre care vorbesco *Du Cange*: *Glossarium mediae et infimae latinitatis*, Parisii 1840—50 sub „*Cervulus*“ și în contra cărui au emulat atât de tare sântii părinți: episcopi din Germania, Francia, Spania și Italia.

Iată cumcă se adevăresco că și *Turca* (Turca) *Bresaia*, *Cerbuțul* și *Văsilca* sunt cult de soare, și sunt o parte întregitoare, dramatico-representătoare a colindei. Se vede cumcă din lipsa de cunoștințe mitologice a popoarelor vechi Di *Teodorescu* în opul său prețios: *Credințe, datine și moravuri ale poporului român*, București 1874 pag. 24—27 nu a putut pricepe înscunătatea și originea „*Bresaiei*“. Iară dicționarul limbei române (de academia română) București 1871 face o mare absurditate, când zice, cumcă „*Bresaia*“ este un monstru. *Bresaia* cu bot de animale ori cu cioc de pasere, este o mască întru dramatică reprezentare a cultului soarelui personificat ca Zeu, care în precurgerea sa prin zodiac ia în zodiile respective mască ori față de animalele, cari înfățișează zodiile.

Deci constatăm, în reasumare, a) cumcă *colinda română*, ca cult de soare, ca cult a soarelui personificat ca Zeu, are o însemnătate arheologică de după întregitatea și sistemul instituțiilor sale precum sunt: *Colinda colindătorilor*, *colinda plugsorului*, *colinda pițereilor* (pizereilor), *colinda colindeților*, *colinda junilor*, *colinda-colac* și *colinda-bât*, cari toți colindează, chiar precum a colindat după *Du Cange* în al XIII-lea seclă (prin urmare și mai nainte) copiii din Roma, și precum au colindat după *Esichiu* (*Hesichius*), *Ateneu* și *Omer* copiii în Grecia, b) cumcă chiar cuprinsul colindelor române este mai că indentic cu colindele copiilor din Roma și din Grecia veche, c) cumcă *ospetul sau zina junilor* colindători români, este indentică cu *dies iuvenalis* din „*Saturnalia*“ la Români vechi, d) cumcă *Turca* (Turca) *Bresaia*, *Cerbuțul* și *Văsilca* română, ca parte întregitoare și dramatică a colindei, încă se ține de cultul de soare, și formează cu colinda la olaltă o totalitate sistematică, e) cumcă colinda română și instituțiile ei se îndrept foarte tare de isvoarele

cunoscute a credinței creștine, și chiar prin aceasta se dovedește vechitatea colindei române, f) cumcă popoarele slave nu au întregitatea și sistema, dar nici cuprinsul colindei române, deci originalul (prototipul) colindei române nu poate fi la Slavi, g) cumcă *calendae* lat. nu s'a urzit din „calare“ (chiamare) lat. ci din *καλίνδω* sau *κωλινδέω* gr. care înseamnă: rotare, întoarcere, învârtire de soare, ori de lună, în solstiții, ori lunistiții, și aceasta se condiționează dela cultul de soare și de lună, adică dela curgerea jur împrejur prin zodiac a soarelui și a lunii, h) cumcă cu privință la cultul de soare „colinda“ noastră poate să-și aibe originea ei și în *χορος* de unde *χορινθος* predicat a zelui de soare, i) cumcă „colinda“ care sună și „corinda“ poate să-și tragă etimologia chiar și din jocul „hora“, *χορεία* gr. chorea lat. cu privință la soarele personificat drept Zeu și jucătoriu jur împrejur prin zodiac, k) cumcă „colinda“ noastră poate proveni chiar din „calendae“ lat. cu convertarea lui „a“ radical în „o“ precum cere fiziologia-psihologică a limbei, față cu „i“ vocal subțire din final, l) cumcă „colinda“ noastră după *Isidor* poate deriva și dela „colere“ de unde „colenda“ lat. cu înțelesul de: a aduce cult, a adora, a cânta, întru promărirea unei Zeități.

În urmă se nasce întrebarea, de unde, din ce isvor și prin ce mediu a venit la Daco-Români colinda aceasta cu așa instituțiuni multilaterale și cu așa sistemă întemeiată, încât se adevărește prototipul colindei a fi chiar la ei, la Daco-Români? A bună seamă din Roma, căci în Roma a fost Panteonul tuturor Zeităților și a întregului cult religionariu din toată lumea cunoscută pe atunci. *Hefter*: Religion der Griechen und Römer, Brandenburg 1845, pag. 436. zice: „Die Stadt Rom aber ward ein wahres Pantheon der verschiedenen Gottheiten, oder wie Theodoret sie nennt, der Inbegriff alles Aberglaubens“, — adică: „Cetatea Roma însă a devenit un adevărat Panteon a celor mai desclinite Zeități, sau precum o numește Theodoret conceptul tuturor credințelor deserte. *Arnobiu* încă zice despre cetatea Roma, cumcă a fost „Numium cunctorum cultrix“, — adică Cultivătoarea tuturor Zeităților. — *Preller*: Römische Mythologie, Berlin 1858 pag. 2. zice: „Wir finden die Römer auch in allen Sachen des Glaubens weit mehr zum Cultus und Religiosität, als zur Mythologie und Aesthetic aufgelegt. Religiosität in dem Sinne einer strengen Gewissenhaftigkeit und peinlich genauen Ausübung heiliger Gebräuche, durch welche man sich der Gunst und des Rathes der Götter zu versichern glaube. Dieses musste von selbst zu einem sehr ins Einzelne ausgebildeten, aber immer streng ritualen Gottesdienste führen, zu vielen genau formulirten Opfern, Gebeten und Sühnungen, zu vielen Arten der künstlichen Divination sammt anderen Observanzen und Ceremonien des öffentlichen und privaten Lebens“, — adică: Noi aflăm pe Romani în toate trebile credinței dispuși mult mai mult spre cult și religiositate, decât spre mitologie și estetică. Religiositate în înțeles de strictă conștiințioasă și până la chin precisă exercitare a datinelor sante, prin care au crezut

ei a-și asigura bunăvoința și sfatul cel bun al Zeilor. Aceasta de sine a trebuit să ducă la un serviciu dumnezeesc dezvoltat foarte special, însă totdeauna strict ritual, la foarte multe precis formulate sacrificii (jertfe), rugăciuni și despăcătuiri, la multe feluri de măestroase divinațiuni, împreună cu alle observațe și ceremonii a vieții publice și private. Tot *Preller*: opul citat pag. 44. vorbind despre fundamentul teologic al Romanilor vechi zice: „Die göttliche Natur erscheint in diesen Gebräuchen, weit mehr als ein geistiges Fluidum, welches durch allen Natur und alle Lebensformen ausgebreitet ist, und die verschiedenen Gestalten annehmen kann, ohne darin nothwendig und ein für allemal zu verharren. Man würde deshalb den Götterglauben der Römer richtiger Pandaemonismus als Polytheismus nennen“, adică: Natura dumnezească apare în aceste datini mai mult ca un fluid spiritual, care este lătit prin toată natura și prin toate formele de viață și poate lua cele mai desclinite tipuri, fără a rămânea necesari întru acele o dată pentru tot deuna. Pentru aceasta credința de Zei a Romanilor se poate numi mai cu drept pandaemonism decât politeism. *Hefter*: Religion der Griechen und Römer, Brandenburg 1845. pag. 438. încă zice: „Und so viele waren die Gebräuche (der Römer)! Man sagt nicht zu viel, wenn man behauptet, dass das Leben der Römer fast in den kirchlichen Ceremonien aufging. So viele Götter hatte er, so viele gottesdienstliche Ritus und Vorschriften zu beobachten“ — adică: „Și câte au fost datinele (Romanilor)! Omul nu zice prea mult, când întărește, cumcă viața Romanilor mai că s'a absorbat în ceremonii. Atâți Dumnezei a avut el (Romanul), atâtea rituri și serviciuni dumnezeesci și perscripte de observat. Tot *Hefter* opul citat pag. 238 zice: Cumcă religiunea Romanilor vechi a fost religiune de stat, de sus dela guvern impusă și poruncită poporului, (aceea-ce nu a fost la Greci) încât poporul Roman a fost constrins a trăi mai mult pentru religiune decât pentru sine“.

Hartung: Religion und Mythologie der Griechen, Leipzig 1865 tom. I pag. 14 zice: Cumcă la popoarele barbare migratoare (călătoare), ca la popoare de stare primitivă, așa era cultul religionariu de simplu și marginal, încât dacă și cercau aceste popoare plastice de a-și face Zei, acești căutau afară deformați ca și smei ori bălauri.

Geto-Dacii, pe cari i-au asaltat și cucerit Traian împăratul precum și popoarele migratoare din evul de mijloc, cari au încălcat Dacia, nu au putut avea în starea lor naturală (Naturzustand, germ.) astfel de lătită și multilaterală sistemă religioasă, și astfel de cult religionariu, precum se afla la Romanii cei vechi, deci nici n'a putut Daco-Românii dela popoare barbare învăța și imprumuta cultul colindei și a altor datini și credințe în întregitatea sistema sa, precum se afla la ei. Despre multele datini și credințe a poporului român, zice *Sulzer*: Geschichte des transalpinischen Daciens, Wien 1780 tom. II. pag. 339 următoarele: „Eine vollständige Geschichte aller walachischen

Aber-Glauben, würde eine Geschichte der Aberglauben aller Nationen werden”, adică: *O deplină istorie a tuturor credințelor deșerte române, ar deveni o istorie a credințelor deșerte a tuturor națiunilor*. Atâtea sunt credințele, datinile și cultul religionariu la Români, cari toate de după datele și instituțiunile religioase ale Romanilor vechi mai sus espuse, nu pot proveni de alt unde, decât din Roma, din Italia, aduse în Dacia prin coloniile romane, din cari s'au urzit Românii. Tot de aceasta mărturisește și limba română.

Deci iată dovedită până la evidentă și revindecată *originea română a colindei* noastre, care mai puternic decât chiar limba mărturisește de originea romană a Românilor, de oarece serbătorile vechi, datinile și credințele unui popor sunt mai tenace și durabile decât chiar și limba.

Dispute cu Nazarenii

(Continuare)

Acum cred, că ți-am dovedit de ajuns, că Dumnezeu, pe care nimenea nu l-a văzut nici odată, nici îl poate vedea, fiind duh, totuș s'a arătat oamenilor sub felurite forme și chipuri și adică Dumnezeu Fiul, a doaua persoană din treime, s'a arătat în chipul omului; Dumnezeu Duhul sf., a treia persoană, în chipul porumbului; Dumnezeu Tatăl, a întâia persoană, numai prin graiu omenesc rostind cuvintele pomenite. De aceea biserica noastră, basată pe pomenitele locuri din s. Scriptură, înfățișează pe Dumnezeu în treime pe icoană în chipul următoriu: pe Tatăl sub chipul unui tată omenesc bătrân; pe Fiul sub chipul unui om mai tânăr; pe Duhul s. sub chipul porumbului. Prin aceasta însă biserica nu greșește, fiindcă ea espune chipul s. treimi dumnezeesci așa, cum îl află descoperit în s. Scriptură. Dacă voi Nazarenii ați lua în samă și acele locuri din s. Scriptură, care cuprind basa (temelia), pe care se razimă biserica noastră, nu a-ți cădea în greșala de a o asăndi pentru înfățișarea lui Dumnezeu în chipul omului și golumbului. Așa este, ți-am dovedit, că biserica noastră are temeiul puternic de-a înfățișa s. dumnezească treime așa, cum o înfățișează?

Nazareanul: Nu m'ai convins încă pe deplin, că voi aveți dreptul să presentați și pe Dumnezeu Tatăl ca întâia persoană din treime sub chipul omului, deoarece el nu s'a arătat sub acest chip nici odată. Afară de aceea nu m'ai luminat încă despre aceea, că ce temeiul vă îndeamnă să cinștiți, să vă închinați și să sărutați chiar chipuri, în loc să vă închinați însăși ființei adevărate.

Eu: Lămuririle, ce ceri tu, aveam să le dau și fără să le fi cerut. Și fiindcă tu mai întrerupt, acelea urmează acuma. Ascultă numai:

Omul după natura sa ca ființă materială tinde a-și gândi, a-și închipui, a-și înfățișa persoanele și stările spirituale sub o formă materială, concretă și adică

sub aceea formă, ce o pretinde punctul de vedere al omului, care și este cea mai aleasă, mai nobilă și mai perfectă ființă pe pământ. Ori-ce s'ar zice și propune omului sub altă formă, ce n'ar corespunde punctului său de vedere, ci altuia străin de el, ar rămânea pentru el neînțeles. De aceea și Dumnezeu ca duh a ținut cont de această proprietate a omului acomodându-se cu descoperirile sale la neamul omenesc acestei proprietăți omenesci, ba chiar și gradului de dezvoltare intelectuală, pe care a stat omenimea în felurite timpuri ale descoperirilor și comunicației sale cu oamenii, numai ca să fie înțeles și priceput de acestia și să se ajungă scopul economiei dumnezeesci. Astfel totdeauna el s'a pus în comunicație cu omenimea prin medii materiale corespunzătoare precum sunt ființe omenesci sub nume de îngeri ș. a. și vorbind cu dinsa și învățând-o s'a pus pe punctul de vedere omenesc, ba nu s'a rușinat și n'a socotit de micșorare a lua în sfârșit însuș chipul omului spre a învăța și lumina pe om de adreptul în persoană despre lucruri spirituale și supranaturale. — Acum dacă Dumnezeu Tatăl a iubit pe om atât de mult, încât nu s'a rușinat de chipul lui și n'a socotit de vătămare ori micșorare de a lua și purta chipul omului chiar Fiul său a doaua persoană din s. treime, — ba dacă singur Dumnezeu Tatăl deadreptul — fără a se folosi de mijlocitoriu material, s'a folosit de graiul, de limba omului ca organ de comunicație cu dînsul, vorbindu-i acuș din rug, acuș din nor, acuș din ceriu în graiu omenesc: atunci pentru ce osândiți voi biserica noastră, ca cum ea ar vătămă, micșora, ba chiar batjocuri pe Dumnezeu Tatăl, pentru că îl zugrăvesce în icoană în chipul omului, care i-a fost lui Dumnezeu Tatăl atât de drag și care și este cea mai aleasă, mai nobilă și mai perfectă ființă pe pământ și al cărui chip l-a purtat chiar Fiul său, Domnul nostru Isus Cristos? Din contră voi ar trebui să socotiți, cum și trebuie să socotească omul cu mintea sănătoasă, că Dumnezeu consideră zugrăvirea persoanei sale pe icoană în chipul omului chiar de o virtute (o parte bună), deoarece prin aceasta omul dovedește, că el cu ai săi vrea să-și aducă pururea aminte de Dumnezeu părintele și binefăcătorul său avându-l zilnic dinaintea ochilor săi în chipul omului, pe care „atât de mult la iubit, încât pe Fiul său l-a dat pentru el”. — Învățătura de a presenta pe Dumnezeu Tatăl în chipul omului este moștenită dela ss. apostoli între învățăturile cele multe, predate oamenilor cu graiul, care se chiamă „cuvântul nescris al lui Dumnezeu” ori „predania” (tradițiunea) și care s'a păstrat din generațiune în generațiune până astăzi, adică 19 veacuri.

Închinarea noastră la icoane însă nu este tot una (identică) cu închinarea păgânilor la idoli, cum credeți voi, ferească-ne Dumnezeu. Păgânii se închinau idolilor ca unor dumnezei adevărați — ceea ce ei nu erau — și le aduceau jertfe cu arderi de animale ba în unele casuri chiar de oameni ținând, că chiar lemnul, peatra, argintul și aurul turnat sunt dumnezei.

Noi însă când cinstim icoanele noastre religioase, nu cinstim chipurile de pe acelea ori ca să zic mai bine nu cinstim și nu ne închinăm coloarei și lemnului, ci acelor persoane sfinte, cari sunt prezentate în icoană și despre a căror existență, viață și întâmplări ne învață s. Scriptură și istoria bisericească închipuindu-ni-le în mintea noastră așa, ca și cum ar fi de față înaintea ochilor noștri.

(Va urma)

Varietăți

Anul nou. Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan *Nicolae Popea*, a binevoit a primi numeroase felicitări de Anul nou. L-au felicitat prin rostul I. P. C. Sale Domnului Arhimandrit-Vicariu *Filaret Musta*, membrii Consistoriului diecesan, corpul profesoral, preoțimea locală și personalul stabilimentelor diecesane; prin P. St. D. *Ilie Curescu*, oficianții Comunității de avare; apoi reprezentanții Magistratului, ai corpului oficeresc etc. Tot așa a fost felicitat I. P. C. S. D. Arhimandrit-Vicariu *Filaret Musta* de toți stimătorii Săi.

O zi de bucurie în Bozoviciu. Corul vocal bisericesc gr. or. român din Bozoviciu, sub conducerea dlui *Ilie Ruva*, a aranjat un concert împreună cu teatru și joc în a doua zi de Crăciun, conform programului publicat în ziarele românesce. La oarele 7 $\frac{1}{2}$, d-l conducătoriu *Ilie Ruva* cu bravii coriști înbrăcați toți în haine frumoase românesce, așa că-ți era mai mare dragul să-i privești, se aflau pe bină și conform programului cântau: *Sunt soldat român* de G. Dima etc. cu atâta precisiune, încât toate cântările a trebuit la cererea publicului repetate. După frumoasele cântări urmează piesele teatrale „*Paraclisierul*” și „*Nunta țărănească*”. Acestea s'au jucat de minune bine. Cugeța omul, că atât românașii cât și românele noastre au fost crescuți pe bină. Au eselat dșoara *Sofia Smeu* apoi d-nul *Pavel Mateiu* cu *Todor Ciocu*. La finea acestora urcă bina parohul local și vice-președintele corului *Ioan Brinzeiu* și ține un avântat cuvânt de închidere. Zice între altele: *Dacă voim cât mai adeseori să ne împărtășim de astfel de petreceri frumoase trebuie să spriginim corul, să lucrăm solidari în bunăînțelegere frățească pentru prosperarea, înaintarea și înflorirea lui, unicul care ne mai întrunesc spre a da mâna unul cu altul ca frați, prieteni și ca cunoscuți. Lucrând astfel Dumnezeu străbunilor ne va ajuta să ieșim învingători în toate delăturând toate pedecile din calea noastră spre scopul dorit.* Apoi încheie: *Trăiesc în credința și speranța aceea, că toți sunteți un trup și suflet pentru susținerea corului, dovada și numărul frumos, care a alergat spre a ținde mâna de ajutoriu, deci fie-ne și pe viitoriu în memorie cuvintele poetului care zice: Unde e unul nu-i putere etc.* Apoi: *mulțămindu-vă pentru bunăvoința arătată cu prezența d-voastră zic: Trăească oaspeți noștri,*

Trăească coriștii, Trăească d-l conducătoriu Ilie Ruva. Meritul pentru înființarea corului, pentru ordinea bună adusă în și afară de biserică, apoi pentru buna reușită a petrecerii e a d-lui paroh *Ioan Brinzeiu* și a d-lui conducătoriu al corului *Ilie Ruva*, cassariu la „*Nera*”. Au încurs 244 cor. Din suma aceasta detragându-se spesele rămâne un plus în fondul corului de 84 cor. „*Grănicerul*”.

Dela Recița. *Ni se srie:* În 26 Decembre, v., Joi în zina a doaua de Crăciun am avut plăcerea să asist la o producțiune teatrală și concert predat de corul *Recițenilor* condus de d-l învățătoriu *Velceanu*. — Succesul atât cel moral cât și cel material a fost grandios. De mult nu s'au pomenit la un concert, ca în lipsă de loc să fie siliți oaspeții a se reîntoarce acas... Programul a fost variat și ales. S'a jucat *Ruga dela Chiseteu* cu mult succes, în care diletanții acești cavaleri de ciocane și micovale, au pătruns în spiritul și inima țeranului dela pustă și l-au scut interpreta. S'au distins dintre diletante: d-na *M. Iovița* și dșoarele *Ruja Cazan* și *Neli Costian*, dintre bărbați: *S. Bernau*, *Petru Bernau* și *Ilie Bernau* și *M. Moise*. Deosebit s'au distins d-na *S. Sabo* în monologul: *Cocoana Chirița în voiagiu* și în romanța: *Cât de frumoasă și încântătoare...* Toți au fost aplaudați cu căldură. — Piese de cor: *Scumpa mea bălăioară* de *Georgescu-Vidu*, *Baba și moșneagul* și *Ileana* și *Marș* toate de *Musicescu* au fost admirabile și perfecte atât ca esecutare cât și ca melodie. Publicul a aplaudat frenetic atât pe coriști cât și pe simpaticele lor magistru. După esecutarea programului a urmat jocul, care însă numai cătră ziuă a fost la largul său, când cei mai bătrâni s'au depărtat... *Dela obad.*

Locale. În carnevalul acesta se va da o producțiune de teatru și concert, împreună cu dans, în fa-
vorul „*Societății pentru fondul de teatru român*”, *Piesa teatrală și piesele de concert promit succese, tot așa petrecerea cu dans, căreia îi premerg mai multe „probe de Romana” în sala Renniunii române de cântări.*

Mulțămită publică. Societatea română de cântări și musică în Caransebeș, vine a aduce pe această cale cele mai călduroase mulțămiri generoșilor contribuitori, cari au binevoit a suprasolvi cu ocazia concertului din presara de Săn-Văsii: P. S. S. D-l Episcop *Nicolae Popea* 10 cor., P. C. S. D-l Arhimandrit-vicariu *Filaret Musta* 5 cor., D-l *George Băiaș* 5 cor., D-l *Bocho* antreprenor 3 cor., D-l Dr. *Traian Badescu*, secretariu 2 cor., D-l Dr. *Constantin Popasu*, medic 2 cor., D-l *Benedek* farmacist 1 cor., D-na *Iustina Nedici* 40 bani și D-l *Halle* 40 bani. *Comitetul.* (În nr. viitoriu vom publica raport despre prestațiunile corului acestei societăți atât la liturgiile cântate la Crăciun și Anul nou, cât și la concertul sus pomenit. *Red.*)

În atențiunea d-lor învățători. Se aduce la cunoscința P. T. domnilor învățători dela școalele populare române, că „*Abecedar și Antăia carte pentru deprinderea limbii maghiare* de *Fr. Koós* consilier reg. și inspector de școale în pens. și de *Vas. Goldiș* profes. gimn. în

pens. și secretariu consistorial în Arad" este în ediție nouă sub tipariu și este acum în ediția lui *H. Zeidner în Brașov*. Prețul legat 40 fileri. Învățătorilor li-se dă rabat de 10 %. — Afară de cartea aceasta au apărut în ediția lui *H. Zeidner în Brașov* felurite cărți pentru școalele populare și școalele medii române. *Catalogul gratis*.

Bibliografie

P. Ciorogariu: Doae cântece de stea, o colindă și doae melodii populare din Bănat, armonisate pentru cor. Editor Const. Gebauer, București.

P. Ciorogariu: Corda Fratres, Polka pentru piano. Editor Const. Gebauer, București.

Dr. Petru Șpan: Idei pregătitoare în Pedagogie, Sibiu 1902, 8°, pag. 160. Prețul 3 cor.

Publicațiune

Licitațiunea spre arendarea poenilor din pădurile Comunității de avere a fostului regiment confinar romano-banatic Nr. 13 se va ținea la forestierile concernate în următoarele zile și adevă:

la Orșova Duminecă în 8. Februarie 1903 la 8 oare dimineața ;

la Bozovici Marți și Mercuri în 10 și 11 Februarie 1903 la 8 oare dimineața ;

la Teregova Vineri în 13 Februarie 1903 la 8 oare dimineața ;

la Ohababistra, Duminecă în 15. Februarie 1903 la 8 oare dimineața

și la Caransebeș. Joi în 19 Februarie 1903 la 8 oare dimineața :

ceea ce prin aceasta se aduce la publică cunoștință.

1--1 [1]

**Oficiul de economie al
Comunității de avere.**

Concurse

Pe baza ordinațiunii Ven. Consistoriu dto 3 Decembrie 1902 Nr. 3628 șc. se escrie concurs pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala primară gr. or. rom. din **Oravița montană**, cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele :

1. Salariu anual 900 cor.

2. Paușal pentru cortel 200 cor.

3. Relut de lemne 200 cor.

4. Venitul ștolar, pentru funcțiunile cantoratului bisericesc 100 cor.

Alesul învățătoriu este obligat, conform hotărârilor comitetului parohial, să poarte și cantoratul, contabilitatea bisericii și agendele scripturistice ale comi-

tetului parohial, în fine a preda în școală și limba germană. Se cere deci, ca recurenții să dovedească, că au deplină abilitate spre a putea corăspunde și acestor cerințe. Cunoștințele musicale încă se vor lua în considerare.

Petenții să-și înainteze recursele, adresate comitetului parohial, la oficiul protopresbiteral din Oravița.

Oravița montană, din ședința comitetului parohial, ținută la 29 Decembre 1902. 1--3 [2]

I. Trăilă Al. P. Popoviciu George Jianu
președinte, protopop, secretariu.

Pentru întregirea definitivă a postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. română din **Mutnicul-mic** cu filia **Dragșinesci** se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt :

1. Salariul în bani gata 328 cor.

2. 36 Hl grâu și cucuruz.

3. Pentru conferințele învățătoresci 10 cor.

4. Pentru adunarea generală a reuniunii învățătoresci 20 cor.

5. Pentru scripturistică 16 cor.

6. Pentru lemne de foc pentru învățătoriu și pentru școală 72 cor. 80 fil.

7. Pentru servitoriul școalei 20 cor.

8. Locuință liberă în edificiul școalei din **Dragșinesci**.

9. Folosirea grădinei școalei din **Dragșinesci** și **Mutnic**.

10. Dela înmormentări unde va fi poftit 60 fil. iar cu liturgie 1 cor.

Alesul învățătoriu va avea să țină prelegerile alternativ, dimineața la școala din **Mutnicul-mic** iar după amiază la școala din **Dragșinesci**.

Învățătoriu ales este îndatorat a purta cantoratul în s. biserică și a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial, a compune socoșile cultului și a bisericii dela ambele comune cu prețul stătorit în preliminarele comunelor bisericesci **Dragșinesci** și **Mutnic**.

Pentru serviciile prestate înainte de ocuparea acestui post, comuna nu acordă alesului nici un altfel de emolument, decât cele indicate aici.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne petițiunile instruate conform normelor din vigoare în terminul deschis la oficiul protopresbiteral gr. or. a tractului Făget.

Comitetul parohial dorește, ca recurenții să se presinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică, dar nici decum în ziua de alegere.

Mutnicul-mic cu filia *Dragșinesci*, la 8 Decembre 1902.

1--3 [3]

Comitetul parohial.

În conștelegere cu mine: *Sebastian Olariu*, m. p. protopresbiter.

Mersul Trenurilor

Valabil dela 1. Octomvre n. 1902.

Budapesta, gara de Vest (ny. p. u.), Orșova - Verciorova

P. I-III	P. I-III	A. I-II	P. I-III	P. I-III	Or. Os. Ex. I	Stațiunile	Or. Os. Ex. I	P. I-III	P. I-III	P. I-III	A. I-III
830	.	259	.	659	1150	p. Budapesta	s. 1250	615	715	.	125
591	.	802	.	520	438	s. Timișoara-Iosefin	n. 803	.	935	.	754
1135	.	1135	.	925	Duminea	s. Baziaș	p. Verciorova	.	430	.	328
1021	.	1021	.	1030	și	s. Buziaș-Băi	p. Miercurea	.	552	.	430
.	955	430	.	430	și	p. Buziaș-Băi	s. și Dumin.	558	1135	.	.
.	.	.	.	328	Joia	p. Baziaș	s.
*pleacă din Domașnia-Cornia	210	810	810	713	439	p. Timișoara-Iosefin	s. 757	115	747	712	738
.	357	924	823	854	545	s. Lugoj	p. 645	1131	616	507	620
.	843	.	.	202	*pleacă din Margine	s. Buziaș-Băi	p. 639
.	750	.	.	1242	.	p. M. Ilie	s. 720	150	.	.	330*
.	.	150	150	330*	.	p. M. Ilie	s. 750	.	.	1242	*pleacă din Margine
.	.	602	602	639	.	p. Buziaș-Băi	s. 202	843	.	.	.
411*	402	920	831	910	547	p. Lugoj	s. 644	1123	611	502	614
633	511	1015	941	1023	626	s. Caransebeș	p. 602	1024	512	400	531
.	828	1256	.	138	853	s. Orșova	p. 315	655	156	.	258
.	.	111	.	230	859	p. Orșova	s. 255	.	1259	.	276
.	.	120	.	239	907	s. Verciorova	f. 245	.	1250	.	218

Budapesta gara de vest — Timișoara-Iosefin — Baziaș.

P. I-III	M. I-III	P. I-III	P. I-III	P. I-III	Stațiunile	P. I-III	M. I-III	P. I-III	P. I-III	P. I-III
700 1010	.	815	830 230	.	p. Budapesta g. de vest	s. 125 710	125 710	740	710	715
520	.	148	531 802	.	s. Timișoara-Iosefin	p. 754 925	754 925	153	935	935
655	830	215	825	846	p. Timișoara-Iosefin	s. 657	632	130	805	725
617	843	227	837	858	s. Chișoda	p. 645	619	118	753	713
430	1030	.	552	1021	s. Buziaș	p. 1030	430	.	1021	552
618	.	228	838	.	p. Buziaș	s. 644	.	117	751	.
645	.	255	904	.	p. Chișoda	s. 616	.	1249	725	.
930	.	453	.	.	s. Jebel	p. *548	.	1015	520	.
*Dela Ciacova	.	1015	530	.	s. Boca	p. *Dela Ciacova	.	453	.	.
*548	.	300	905	.	p. Boca	s. 930
650	.	312	917	.	p. Jebel	s. 614	.	1242	718	.
701	.	406	1015	.	s. Voitec	p. 602	.	1230	707	.
815	.	602	1150	.	s. Gataia	p. 508	.	1103	607	.
1011	.	915	424	.	s. N.-Bocșa	p. 340	.	915	424	.
340	.	1103	607	.	p. N.-Bocșa	s. 1011	.	602	1155	.
508	.	317	921	.	p. Gataia	s. 815	.	406	1015	.
707	.	433	1021	.	p. Voitec	s. 555	.	1222	700	.
808	.	502	631	.	p. Vêrșeț	p. 451	.	1117	556	.
349	.	502	.	.	s. Gataia	p. 451	.	605	408	.
547	.	631	.	.	s. Buziaș	p. 451	.	418	212	.
.	s. Seciani	p. 451	.	530	.	.
.	s. Timiș-Cubin	p. 451	.	350	200	.
.	s. Panciova	p. 451	.	401	217	.
.	s. Panciova	s. 451	.	.	952	.
.	p. Timiș-Cubin	s. 1235	.	.	1023	.
.	p. Seciani	s. 730	.	520	.	.
.	p. Buziaș	s. 451	.	547	.	.
.	p. Gataia	s. 451	.	349	.	.
818	.	443	1029	.	p. Vêrșeț	s. 446	.	1112	546	.
845	.	514	1053	.	s. Iasenova	p. 417	.	1043	515	.
1110	.	722	1255	.	s. Oravița	p. 225	.	809	315	.
256	.	1046	.	.	s. Anina	p. 225	.	444	1055	.
.	.	1055	.	.	p. Anina	s. 225	.	.	1046	.
225	.	315	.	.	p. Oravița	s. 225	.	.	722	.
851	.	521	1058	.	p. Iasenova	s. 406	759	1033	505	.
925	.	558	1135	.	s. Baziaș	p. 328	630	955	430	.

Observări: Oarele, ce stau de a stânga stațiunilor, să se citească de sus în jos; iar cele ce stau de a dreapta de jos în sus. Timpul dela 6 oare sara până la 5 oare 59 minute dimineața este însemnat cu sublinierea minutelor. Or. Os. Ex. = Trenul Orient-Ostende-Expres, A. = Tren Accelerat, P. = Tren de persoane, M. = Tren mestecat. În rubrica stațiunilor: s. = sosesc și p. = pleacă.